

Waterschap **Scheldestromen**

Nota Peilbesluiten 2025

*Kaders voor het
opstellen en uitvoeren van peilbesluiten*

Datum :	28-01-2025
Datum DB:	25 februari 2025
Datum AV:	10 april 2025
Versie:	definitief
Registratienummer:	2024016721

1	INLEIDING	3
1.1	WAAROM DEZE BELEIDSNOTA?	3
1.2	DOEL VAN DEZE NOTA	3
1.3	WAT IS EEN PEILBESLUIT?	3
1.4	LEESWIJZER	3
2	KADER.....	5
2.1	WETTELIJK KADER.....	5
2.2	BELEIDSKADER	5
2.3	BELEIDSONTWIKKELING	6
3	BELEIDSUITGANGSPUNTEN	7
3.1	UITGANGSPUNTEN GGOR EN PEILBESLUIT	7
3.1.1	<i>Functiegericht en bodemafhankelijk .....</i>	7
3.1.2	<i>Bepaling streefpeilen - optimaal peil/drooglegging.....</i>	8
3.1.3	<i>Begripsbepaling rond peilbesluiten .....</i>	9
3.1.4	<i>Reikwijdte en schaalniveau peilbesluit .....</i>	10
3.1.5	<i>Geldigheid streefpeilen en marges in het peilbeheer .....</i>	11
3.2	INTEGRALE AFWEGINGSKADERS	12
3.2.1	<i>Doorwerking op toetsing wateroverlastnormering .....</i>	12
3.2.2	<i>Integratie van KRW-doelstellingen in het peilbesluit.....</i>	13
3.2.3	<i>Bodemdaling.....</i>	13
3.3	SCHADE BIJ PEILAAANPASSING	14
4	PROCES VOOR EVALUEREN EN OPSTELLEN VAN PEILBESLUITEN	16
4.1	INHOUD PEILBESLUIT	16
4.2	PROCES PEILBESLUITEVALUATIES.....	16
4.3	COMMUNICATIE.....	17
4.4	PROCEDURE VASTSTELLING PEILBESLUIT	17
	BIJLAGE 1: OPTIMALE DROOGLEGGING	19
	BIJLAGE 2: BLIK OP DE TOEKOMST	21

1 Inleiding

1.1 Waarom deze beleidsnota?

De afgelopen 16 jaar beschreef de 'Nota Peilbesluiten 2009' de beleidsuitgangspunten voor het opstellen van peilbesluiten voor het watersysteem in Zeeland. De uitgangspunten vormden de basis voor de methodiek waarop het watersysteem werd getoetst en het optimale peil werd vastgesteld. De oude nota is opgesteld in het kader van de fusie van de waterschappen en is destijds beschouwd als een groeidocument, waar het beleid verder kan worden uitgewerkt. Sinds 2009 zijn er geen toevoegingen geweest, wat heeft geleid tot veroudering en de wens voor het opstellen van een actuele beleidsnota. Het Waterschapsbeheerprogramma (WBP) en het bestuursakkoord 'Zeeland rekent op ons!' onderstrepen de noodzaak voor een nieuwe werkwijze die sneller kan inspelen op veranderende omstandigheden in klimaat en maatschappij.

Nieuwe wet- en regelgeving zijn daarnaast een andere concrete aanleiding voor het opstellen van een nieuwe beleidsnota. In 2024 is in de Provinciale Omgevingsverordening de verantwoordelijkheid ten aanzien van peilbesluiten meer bij het waterschap neergelegd. Dit heeft onder andere betrekking op de termijn voor het actueel houden van peilbesluiten, alsook het hanteren van uitgangspunten voor het Gewenst Grondwater en Oppervlakte regime (de GGOR-systematiek). Deze aanpassing in de omgevingsverordening vereist dat het waterschap zelf deze zaken vastlegt in het beleid.

Tot slot zijn in de afgelopen jaren, tijdens het opstellen van nieuwe peilbesluiten, verschillende wensen en inzichten voor nieuwe beleidsuitgangspunten naar voren gekomen. Door inzichten zoals verbeterde gebiedskennis- en watersysteemanalyse zijn nieuwe beleidsuitgangspunten gewenst voor het toekomstige proces voor het opstellen van peilbesluiten.

1.2 Doel van deze nota

Deze nota beschrijft de actuele wet- en regelgeving, het beleid, de uitgangspunten en het proces voor het evalueren en opstellen van peilbesluiten. Hiermee biedt het waterschap alle betrokkenen duidelijkheid over de gehanteerde werkwijze en wordt de basis gelegd voor een toekomstbestendig peilbeheer. Deze nota vervangt de Nota Peilbesluiten 2009.

1.3 Wat is een peilbesluit?

Het peilbesluit is een wettelijk instrument waarin de waterbeheerder/het waterschap bestuurlijk vaststelt welke oppervlaktewaterpeilen in welke periode in een bepaald gebied worden nagestreefd (streefpeilen). De beleidsuitgangspunten vormen het kader waarbinnen een afweging gemaakt wordt voor het optimale peil. Hierbij wordt de grondgedachte meegewogen dat niet alles kan worden gerealiseerd wat uit het oogpunt van maatschappelijke functies of grondgebruik wenselijk of gebruikelijk is.

Het peilbesluit bestaat uit een kaart plus een toelichting. Op de kaart zijn de vastgestelde streefpeilen weergegeven, die gelden onder normale omstandigheden. In de toelichting bij het peilbesluit wordt een onderbouwing gegeven van de streefpeilen en wordt toegelicht onder welke omstandigheden deze gehandhaafd kunnen worden. Voor het vaststellen van een peilbesluit gelden vastgestelde procedures (publicatie en inspraak). Het peilbesluit geeft zowel de burger als de overheid de nodige duidelijkheid en rechtszekerheid.

1.4 Leeswijzer

Deze nota beschrijft de beleidsuitgangspunten en het proces van het opstellen en evalueren van peilbesluiten. In het tweede hoofdstuk wordt het wettelijke en beleidsmatige kader besproken, inclusief toelichting op de huidige beleidsontwikkelingen.

Hoofdstuk 3 behandelt de beleidsuitgangspunten, waarbij de uitgangspunten voor de GGOR en het integrale afwegingskader wordt toegelicht, zoals op dit moment toegepast wordt bij het opstellen van peilbesluiten. In dit hoofdstuk wordt ook de schade bij peilaanpassing uitgewerkt. In hoofdstuk 4 wordt het proces van het evalueren en opstellen van de peilbesluiten toegelicht. Naast de uitwerking van de inhoud van een peilbesluit en de afweging gemaakt in het evaluatieproces, wordt ook de formele procedure voor de vaststelling van het peilbesluit behandeld.

2 Kader

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor peilbesluiten is vastgelegd in de Omgevingswet (Artikel 2.41) en de uitwerking daarvan in de Omgevingsverordening Zeeland (Artikel 5.48). De Omgevingswet bepaalt dat het waterschap verantwoordelijk is voor het vaststellen van een peilbesluit voor de bij omgevingsverordening aangewezen oppervlaktelichamen, grondwaterlichamen of onderdelen daarvan die deel uitmaken van die watersystemen. Een peilbesluit voorziet in de vaststelling van waterstanden of bandbreedtes waarbinnen waterstanden kunnen variëren, die gedurende de daarbij aangegeven perioden of omstandigheden zoveel mogelijk in stand worden gehouden.

In Artikel 16.32a van de Omgevingswet is bepaald dat de vaststelling van een peilbesluit wordt gedaan volgens Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Op basis van de Omgevingsverordening Zeeland moet het waterschap peilbesluiten vaststellen voor oppervlaktewaterlichamen die onder zijn beheer vallen en is het waterschapsbestuur verantwoordelijk voor het actueel houden van deze peilbesluiten, zodat deze zijn toegesneden op veranderingen in de omstandigheden ter plaatse en de aanwezige belangen. In overleg met Gedeputeerde Staten kan op basis van een onderbouwd verzoek van het waterschap een uitzondering worden gemaakt wanneer een gebied zich door ligging of hoedanigheid niet goed leent voor een peilbesluit. De Waterschapsverordening biedt de mogelijkheid om een omgevingsvergunning aan te vragen voor een tijdelijke peilaanpassing.

2.2 Beleidskader

Het beleidskader vloeit onder meer voort uit Europese waterrichtlijnen (Kader Richtlijn Water (KRW)) en door het Rijk en provincies vastgestelde kaders. Tussen de betrokken overheden vindt afstemming plaats, zoals ook blijkt uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. De Europese en nationale doelstellingen zijn vertaald naar regionale schaal in onder andere de Provinciale Omgevingsvisie. Uit het regionaal beleidskader volgt dat het waterschap het waterbeheer afstemt op de gebiedsfuncties door invulling te geven aan het Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR), dat als bouwsteen dient voor het opstellen van peilbesluiten. Van oudsher zijn de principes van GGOR landelijk gebruikelijk bij afwegingen vanuit de samenhang tussen integraal waterbeheer, ruimtelijke functies en daaraan gerelateerde drooglegging. De visie vermeldt daarnaast dat, als gevolg van meer extreme weerspatronen, de behoefte aan bescherming tegen zowel wateroverlast als -tekort toeneemt. Dit vraagt om de eerder gemaakte keuzes tegen het licht te houden.

Bij de afstemming op gebiedsfuncties wordt van oudsher met name uitgegaan van het principe “peil volgt functie”, waarbij het waterschap het waterpeil aanpast aan de behoeften in een gebied, waarbij een specifieke (ruimtelijke) functie vaak leidend is in het gewenste peilregime en in de inrichting van het watersysteem. Met de toenemende kennis en de verwachte klimaatveranderingen wordt steeds duidelijker dat de technische haalbaarheid van het kunnen reguleren van (bandbreedten van) waterpeilen door waterbeheerders niet altijd de meest duurzame oplossing biedt. Hierbij wordt de grondgedachte uit het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 meegewogen, dat niet alles kan worden gerealiseerd wat uit het oogpunt van maatschappelijke functies of grondgebruik wenselijk is.

Dit Waterschapsbeheerprogramma beschrijft ook de doelstelling voor het watersysteem voor de periode 2022-2027. Deze doelstelling is dat bij extreme neerslag er geen verwijtbare schade door een overstroming is vanuit de sloot.

2.3 Beleidsontwikkeling

In de startnotitie van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) heeft het Rijk het principe *Water en Bodem sturend*, zoals opgenomen in de Kamerbrief van 25 november 2022, benoemd als uitgangspunt voor ruimtelijke plannen en ontwikkelingen. Hiermee wordt aangegeven dat de mogelijkheden en beperkingen van het watersysteem en de bodemgesteldheid meer zouden moeten meewegen bij het maken van keuzes voor de inrichting en het gebruik van het landelijk gebied.

We bevinden ons in een overgangsfase waarin de kaders en randvoorwaarden voor waterbeheer mogelijk veranderen, terwijl veel aspecten van het nieuwe nationale beleid nog niet concreet zijn. Daarom blijven we voorlopig werken met de uitgangspunten van het GGOR, die stabiliteit en richting bieden voor het opstellen van nieuwe peilbesluiten.

Deze nota geeft ruimte om het watersysteem en de peilbesluiten verder te optimaliseren, zodat ze beter aansluiten bij de praktijk en de specifieke behoeften van het gebied. De inzichten en ervaringen van de afgelopen jaren, zoals de noodzaak van aangepaste bandbreedtes voor wateraanvoer en -afvoer, worden waar mogelijk breder toegepast en vastgelegd in nieuwe peilbesluiten. Zo zorgen we ervoor dat het waterbeheer niet alleen actueel blijft, maar ook steeds beter voorbereid is op toekomstige uitdagingen.

Tegelijkertijd verkennen we de ruimte om het peilbeheer verder te ontwikkelen, waarbij er gekeken wordt naar oplossingen die passen bij de inrichting en de mogelijkheden van het (lokale) watersysteem. Dit biedt kansen om, samen met belanghebbenden, vernieuwende benaderingen te onderzoeken die bijdragen aan een robuuster watersysteem (zie Bijlage 2: Blik op de toekomst). Door tijdens de peilbesluitevaluaties en het opstellen van peilbesluiten de behoeften en wensen in kaart te brengen, kunnen we nagaan of er draagvlak is voor nieuwe kaders en aanpassingen. Zo houden we het waterbeheer niet alleen actueel, maar bereiden we het ook voor op de uitdagingen van morgen, stap voor stap en in overleg met de betrokken partijen.

3 Beleidsuitgangspunten

In dit hoofdstuk is het waterschapsbeleid m.b.t. GGOR en peilbesluiten inhoudelijk nader uitgewerkt.

3.1 Uitgangspunten GGOR en peilbesluit

In de Zeeuwse Omgevingsvisie staat dat het waterschap het waterbeheer afstemt op de gebiedsfuncties door invulling te geven aan het Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR), als bouwsteen voor vast te stellen peilbesluiten. De Zeeuwse aanpak van het GGOR wordt gekenmerkt door een groter accent op het oppervlaktewaterregiem dan op het grondwaterregiem. Het doel is om via een optimale drooglegging te voldoen aan de randvoorwaarden voor effectieve ontwatering, waardoor een (potentieel) optimaal grondwaterregime wordt bereikt. De ontwatering behoort tot de verantwoordelijkheid van de grondeigenaar/-gebruiker.

3.1.1 Functiegericht en bodemafhankelijk

Het peilbeheer blijft in eerste instantie functiegericht. Het peilbesluit gaat hierbij uit van het huidige grondgebruik in een bepaald gebied in combinatie met de bodemeigenschappen, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen zware en lichte schorgronden, zand- en plaatgronden, poelklei met veen en veengronden.

In Bijlage 1 is het GGOR-kader opgenomen, de optimale drooglegging op basis van functie en bodem, zoals die in beginsel toegepast wordt. Deze droogleggingsnormen beogen een optimale doelrealisatie mogelijk te maken, rekening houdend met de bodemeigenschappen met betrekking tot nat- en droogteschade. Zo nodig wordt gemotiveerd gekozen voor een verfijning van aanpak en criteria. Voor droogtegevoelige gebieden wordt gestreefd naar een beperktere drooglegging dan gemiddeld. Veengrond en (in mindere mate) gronden met veen in de ondergrond zijn gevoelig voor inklinking, met bodemdaling als gevolg, waardoor ook een relatief geringe drooglegging vereist is om inklinking te voorkomen.

De duiding van de functies in een gebied wordt afgeleid van het huidige grondgebruik en de bestemmingen (toedeling van functies aan locaties) zoals vastgelegd in ruimtelijke plannen (zoals omgevingsplannen van gemeenten). Bij de belangenafweging worden ook toekomstige ontwikkelingen meegenomen die naar verwachting binnen een afzienbare termijn (circa 5 jaar) zullen plaatsvinden.

Functie landbouw

Voor *landbouwkundig grondgebruik* is het van belang om in de winter een zodanige drooglegging van de percelen te realiseren, dat er voldoende ruimte is voor ontwatering, waterafvoer en -berging. In de zomer moet – indien haalbaar – een dusdanig peil gerealiseerd worden dat nadelige effecten voor gewassen door verdroging waar mogelijk worden voorkomen of beperkt.

In Zeeland, waar de mogelijkheden voor wateraanvoer beperkt zijn, vraagt dit om een slimme balans. Tijdens de winterperiode is het belangrijk om voorbereid te zijn op de drogere zomermaanden door water vast te houden op een optimaal winterpeil. Dit betekent dat water wordt afgevoerd wanneer nodig, maar zoveel mogelijk wordt vastgehouden wanneer dat kan. Zo leggen we de basis voor een gunstig zomerpeil en beter waterbeheer tijdens droogte. De optimale landbouwkundige drooglegging die wordt aangehouden in het GGOR-kader (zie tabel B1.1 in Bijlage 1) is afgeleid van de optimale draindiepten voor de landbouw. Bij GGOR en peilbesluit kan onderscheid worden gemaakt naar bouwland, grasland of andere teelten. Het GGOR-kader gaat ervan uit dat voor de functie blijvend grasland een 20 cm geringere drooglegging wordt gerealiseerd. Of het optimale peil te realiseren valt, hangt af van de lokale omstandigheden en de afweging in samenhang met de andere functies in een gebied.

Functie natuur

Het gewenste peil voor natuurgebieden hangt sterk af van het natuurdoeltype. Het natuurstreefbeeld (en bijbehorende hydrologische randvoorwaarden) worden door de provincie bepaald.

Doorgaans is een natuurlijk peilregime gewenst, afgestemd op het natuurdoeltype. Op basis van (provinciaal) natuurbeleid en instandhoudingdoelen voor (verdrogingsgevoelige) natuurtypen is van belang dat nadelige effecten door verdroging waar mogelijk worden voorkomen of beperkt. Of het optimale peil te realiseren valt, hangt af van de lokale omstandigheden zoals functie, bodemopbouw en het omliggend watersysteem. Daarbij kan verweving van functies een rol spelen. Soms is het mogelijk om een deel van het watersysteem te isoleren.

Functie bebouwd gebied

De droogleggingsnorm voor *bebouwd gebied* is afgeleid van een maximaal gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) tussen de ontwateringsmiddelen. Een dergelijk grondwaterregiem is haalbaar indien de ontwatering van de bebouwde percelen voldoende is. Ook de weginfrastructuur wordt gerekend tot de functie bebouwd gebied.

Bij het peilbesluit wordt rekening gehouden met de drempelhoogte van gemeentelijke overstorten en andere lozingswerken. In verband met schaderisico dient in zettingsgevoelige gebieden gewaakt te worden voor een *te grote* drooglegging bij gebouwen en wegen. Een te grote drooglegging is evenmin wenselijk uit oogpunt van belevingswaarde.

3.1.2 Bepaling streefpeilen - optimaal peil/drooglegging

In het peilbesluit is de bepaling van het optimaal peil c.q. drooglegging de kern waarom het gaat. Er zijn twee aspecten, die in dit kader bijzondere aandacht verdienen, namelijk: 1) de verdiscontering van het verhang (binnen een peilgebied) bij normale afvoer; 2) de toepassing het 10% natter dan optimaal maaiveldhoogtecriterium als referentiewaarde.

Berekening drooglegging bij halve maatgevende afvoer

Bij de aanleg is het ontwerp-watersysteem doorgaans (stationair) doorgerekend bij hele en halve maatgevende afvoer in de winter en in de zomer in rust. De maatgevende afvoer is de afvoer die jaarlijks resp. circa 15 maal per jaar te verwachten is. Per gebied wordt de maatgevende afvoer bepaald; de norm is minimaal een maatgevende afvoer van 10 mm/d.

Bij halve maatgevende afvoer moet de drooglegging nog zodanig zijn, dat de drainage niet of nauwelijks onder water komt, ervan uitgaande dat op een optimale diepte is gedraineerd. Om goed inzicht te krijgen in het functioneren van het watersysteem onder normale omstandigheden en te beoordelen of de optimale drooglegging ook werkelijk kan worden gerealiseerd, dient de berekening bij halve maatgevende afvoer onderdeel te zijn van de GGOR-analyse in het peilbesluit.

De situatie bij halve maatgevende afvoer wordt stationair doorgerekend. Streefpeilen kunnen direct worden bepaald o.b.v. het resultaat van deze berekening, maar het is ook mogelijk de voorgestelde peilen achteraf te toetsen aan de hand van de berekeningsresultaten en zo nodig bij te stellen.

Referentie-maaiveldhoogtecriterium

Het optimale waterpeil is afhankelijk is van de bodem, functie, watersysteem en hoogteligging en kan daardoor niet overal binnen een peilgebied aangeboden worden. Voor peilbesluiten is het gebruikelijk met een zeker maaiveldhoogte-criterium te werken. Dit maakt een meer kwantitatieve onderbouwing mogelijk. Bij het gebruik van dit criterium op peilgebiedsniveau dient ook gekeken te worden naar de opbouw en hoogte van het watersysteem.

In afstemming met provinciaal waterbeleid is tot dusver als richtsnoer uitgegaan van een referentie-maaiveldhoogtecriterium waarbij maximaal 10% van een peilgebied natter mocht zijn dan optimaal en het areaal te droog wordt beperkt. Het hanteren van dit criterium is weliswaar niet meer verplicht

gesteld in de huidige provinciale omgevingsverordening of andere kaders voor regionaal waterbeleid, maar is als richtlijn voor de uitvoeringspraktijk nog steeds bruikbaar als adequaat criterium.

Per peilgebied wordt het percentage van het oppervlak dat "te nat" of "te droog" is, ten opzichte van de optimale drooglegging, bepaald voor de winter- en de zomersituatie. Gebieden met een drooglegging die minder is dan de optimale drooglegging wordt bij een overschrijding van 10 cm of meer als "te nat" aangemerkt. Voor droogleggingen groter dan de optimale drooglegging wordt een overschrijding van 40 cm voor de meeste grondsoorten als 'te droog' beschouwd. Voor zwaardere gronden, zoals schorgonden, geldt een hogere grens van 60 cm, omdat deze gronden langer vocht vasthouden, wat gewassen in staat stelt langer te profiteren van het bodemvocht.

Wanneer in de huidige situatie meer dan 10% van een peilgebied te nat is, dient het streefpeil te worden verlaagd en/of relevante knelpunten in de afvoer te worden opgelost. Indien minder dan 10% te nat is, wordt overwogen het peil te verhogen. Overigens wordt ook onderzocht of door aanpassingen in het watersysteem het areaal te droge gebieden verkleind kan worden. De mogelijkheid daartoe verschilt per gebied; hiervoor zijn geen maaiveldcriteria. Voor natuurgebieden wordt in overleg met terreinbeheerders onderzocht of het peilbeheer voldoet aan de gebiedsdoelen en waar er verbeteringen mogelijk zijn.

3.1.3 Begripsbepaling rond peilbesluiten

Over de (gewenste) reikwijdte van het peilbesluit kunnen misverstanden bestaan. Een goede definiëring van begrippen als peilgebied en streefpeil is noodzakelijk.

Wat is een peilgebied?

- Een op kaart (behorend bij het peilbesluit) aangegeven gebied, dat benedenstrooms wordt begrensd door peilregulerende kunstwerken die in normale omstandigheden het overtollig water afvoert richting een volgend peilgebied of rijkswater;
- Voor ieder peilgebied wordt in beginsel een streefpeil vastgesteld. De invloedssfeer van dit peil wordt vastgelegd in het peilbesluit.
- Het vastgestelde zomer- en/of winterstreefpeil verschilt minimaal 10 cm van het peil in de aangrenzende omgeving;
- Het peilgebied bevat een structuur aan waterlopen met één of meerdere afvoerpunten, waarvan minimaal één afvoerpunt op de peilgrens direct loost op een primaire waterloop;
- De afvoerpunten van een peilgebied bestaan uit een peilregulerend kunstwerk op de peilscheiding; dat kan een vaste of beweegbare stuw zijn, een stuwende duiker, een gemaal (of onderbemaling), of een uitwateringssluits.
- Een peilgebied is in beginsel minimaal 25 ha groot. Hoewel een grote mate van versnippering voorkomen moet worden, is soms maatwerk nodig en wordt hiervan afgeweken.

Wat is een streefpeil?

- Het peil waarbij een optimale doelrealisatie voor de functies in het peilgebied uitgangspunt is. In de winter is dit peil afgestemd op waterafvoer en in de zomer op aanvoer dan wel conservering van water. Onder normale omstandigheden komt het streefpeil overeen met het peil dat wordt gevoerd bij het peilregulerend kunstwerk.

Wat is een primaire waterloop?

- Een (hoofd)waterloop t.b.v. afvoer van meer dan 25 ha in landelijk gebied

- en/of waterloop van substantieel belang voor stedelijk water (kwantitatief of kwalitatief); bij frequente overstortingen op een secundaire waterloop is er een goede reden om de betreffende waterloop primair te maken, ook als het afwaterend oppervlak kleiner is.

Een uitzondering op het voorgaande is mogelijk voor (relatief kleine) gebieden waar sprake is van een bepaalde waterhuishoudkundige noodzaak. Zo kan voor sommige natuurgebieden of bedrijventerreinen maatwerk nodig zijn. Bij de afweging daarvan zullen niet alleen het functiebelang, maar ook de effecten en maatschappelijke kosten en baten meewegen.

3.1.4 Reikwijdte en schaalniveau peilbesluit

De reikwijdte van het peilbesluit betreft niet alleen het onderscheid tussen het primaire en secundaire watersysteem, maar ook om de mogelijkheid en wenselijkheid om al dan niet lokaal af te wijken van de streefpeilen volgens het peilbesluit.

Begrenzing peilgebieden

Het peilbesluit gaat uit van de meest optimale situatie op het niveau van peilgebieden en niet op perceelsniveau. Versnippering van peilgebieden wordt tegengegaan uit oogpunt van efficiënt peilbeheer en verbetering van waterkwaliteit en ecologie. Extra onderbemalingen voor gebieden kleiner dan 25 ha worden zoveel mogelijk vermeden (keuze voor duurzame oplossingen). Rekening houdend met de opbouw en hoogteligging van het waterlopenstelsel, mag in een peilgebied 10% te nat zijn en dient het percentage te droog zo klein mogelijk te worden gehouden. Door het volledige watersysteem in beeld te brengen is het mogelijk om gebieden te onderscheiden die qua drooglegging suboptimaal zijn. Dit kunnen zo nodig aparte peilgebieden worden, waarin het peilbeheer aangepast wordt aan de lokale omstandigheden.

Peilbeheer in vrij afwaterende c.q. hellende gebieden

Binnen het beheersgebied van het waterschap zijn er gebieden, waarvoor het moeilijk dan wel onmogelijk is het gewenste peilbeheer in een peilbesluit vast te leggen. Het gaat doorgaans om vrij afwaterende of hellende gebieden. Voorbeelden daarvan zijn de Kop van Schouwen en de vrij afwaterende gebieden rond het Veerse Meer. Maar ook in min of meer hellende gebieden, zoals op kreekruggen en nabij duingebieden, kunnen primaire waterlopen voorkomen waar het waterpeil niet actief kan worden gestuurd of waar handhaving van een bepaald peil of bandbreedte daarin niet door technische maatregelen is te realiseren dan wel slechts tegen onevenredig hoge kosten. Voor dergelijke gebieden kan GS worden verzocht vrijstelling te verlenen voor het opstellen van een peilbesluit. In welke vorm het peilbeheer voor deze gebieden moet worden gevoerd en (formeel) moet worden vastgelegd is nader in te vullen.

Lokaal afwijkend peilbeheer

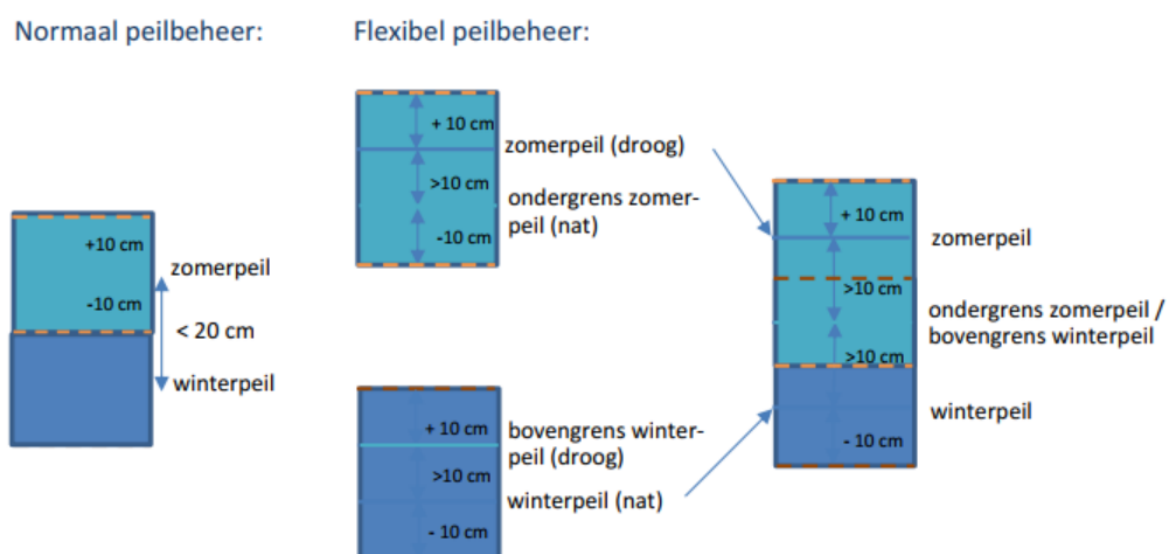
De peilen in het watersysteem kunnen sterk afwijken van het vastgestelde streefpeil bij het peilregulerend kunstwerk. Maar er zijn ook meer bijzondere situaties, die een afwijkend peilbeheer met zich meebrengen en die mogelijk aandacht vragen in het kader van het peilbesluit. Te denken valt aan peilbeheer op bedrijfs- of perceelsniveau. Zo is het met een omgevingsvergunning mogelijk om een particuliere waterconserveringsstuw te plaatsen op een duiker in een bestaande dam in secundaire en tertiaire sloten. Op de peilbesluitenkaart worden deze stuwen aangeduid als waterconserveringsstuw. Het beheer en onderhoud van deze stuwen ligt bij de eigenaar.

3.1.5 Geldigheid streefpeilen en marges in het peilbeheer

De peilen worden voorgesteld als waterpeilen bij een peilregulerend kunstwerk (stuw,emaal,sluis of duiker) en worden aan de benedenstroomse zijde van de peilgebieden ingesteld. In verband met de sturing van de kunstwerken is een bandbreedte rondom het streefpeil nodig. Deze bandbreedte is afhankelijk van het type kunstwerk en de hydrologische omstandigheden. Het streefpeil komt overeen met de gemiddelde waterstanden die optreden.

De beheermarge van het streefpeil onder normale omstandigheden is +/-10 cm ten opzichte van het vastgestelde streefpeil om in te kunnen spelen op de weersomstandigheden, tenzij in de toelichting op het peilbesluit anders is vermeld.

In gebieden met veen in de ondergrond kan flexibel peilbeheer worden toegepast met lagere peilen om inundatie in extreme natte omstandigheden te voorkomen en in droge omstandigheden een bewust hoger peil te kunnen handhaven om bodemdaling door veeninklinking te beperken (Figuur 3.1).

Figuur 3.1: Streefpeilen met beheermarges voor normaal en flexibel peilbeheer.

Normale omstandigheden

De zomerpeilen zijn richtinggevend voor normale, gemiddelde situaties met een neerslagtekort. De winterpeilen zijn richtinggevend voor een gemiddelde afvoersituatie bij neerslagoverschot. In geval van hogere afvoersituaties (die 10 á 20 dagen per jaar optreden) kunnen de stuwen en gemalen lager worden ingesteld. Dit wordt een ondergrens genoemd. In het onderzoek zijn de ondergrenzen van de in te stellen peilen per peilgebied bepaald. De marge van 10 cm onder het winterpeil blijkt in alle peilgebieden voldoende om een goede afvoersituatie te verkrijgen en de genoemde ondergrenzen zijn indicatief.

Voor beregening kan waterconservering wenselijk zijn. Indien er een behoefte bestaat om te beregenen, kan indien de omstandigheden het toelaten, de waterstand in het voorjaar tot 10 cm boven het zomerpeil opgezet worden. Beregening wordt toegelaten tot de waterstand gezakt is tot het zomerpeil. Bij het ontbreken van wateraanvoermogelijkheden kan peilhandhaving in de zomer onder natuurlijke omstandigheden niet mogelijk zijn door neerslagtekort.

De overgang van winterpeil naar zomerpeil zal trapsgewijs plaatsvinden in de periode maart- april. De overgang van zomerpeil naar winterpeil zal eveneens trapsgewijs plaatsvinden, maar dan in de

periode september-oktober. Met de overgang en de periode zal flexibel worden omgegaan, rekening houdend met weersomstandigheden in relatie tot uit te voeren grondbewerking.

Extreme omstandigheden

Onder bepaalde extreme weersomstandigheden kunnen afwijkingen van de streefpeilen in het peilbesluit voorkomen buiten de beheermarge. Dit kan zich voordoen in zowel de winter- als de zomersituatie. Indien de afvoersituatie extremer wordt dan de halve maatgevende afvoer die 10 á 20 dagen per jaar optreedt kunnen grotere afwijkingen van de streefpeilen nodig zijn. Het peilbeheer zal zodanig worden gevoerd dat schade aan de functies zoveel mogelijk wordt voorkomen. In sommige gebieden zullen lagere peilen bij de stuwen gevoerd worden om schade in het peilgebied te voorkomen en in andere delen zal het peil hoger worden ingesteld om schade in het benedenstrooms gelegen gebied te voorkomen. Bij aanhoudend neerslagoverschot in de zomer kan het waterschap beslissen lagere peilen in te stellen.

Naast periodes met veel neerslag kan ook de situatie ontstaan dat er sprake is van extreme droogte. Deze situatie kan zich eveneens voordoen in zowel de zomer- als wintersituatie.

Ook in deze situatie zal het peilbeheer zodanig gevoerd worden dat schade aan functies zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het waterschap kan beslissen om in deze situatie hogere peilen in te stellen.

Overige omstandigheden

Ook in andere omstandigheden kan tijdelijk van het peilbesluit worden afgeweken. Dit kan het geval zijn in bijvoorbeeld de volgende situaties: normale onderhoudswerkzaamheden, muskusratten bestrijding, uitvoering van proefprojecten of calamiteiten. In deze gevallen wordt gestreefd naar het zoveel mogelijk beperken van de nadelige effecten van de peilafwijking.

3.2 Integrale afwegingskaders

Peilaanpassingen en maatregelen die worden voorgesteld kunnen niet anders tot stand komen dan na afweging van functies en belangen. De afweging vindt plaats o.b.v. een concrete uitwerking van de maatregelen, waarvan de kosten plus de nadelige effecten afgezet moeten worden tegen de baten en positieve effecten van de voorgestelde peilaanpassing. Te verwachten schade en de compensatie daarvan is een aspect dat daarin zeker meegenomen wordt.

Tegelijkertijd is het belangrijk om rekening te houden met bredere uitdagingen zoals bodemdaling, de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de wateroverlastnormering. Bij elke afweging streven we ernaar om een optimale balans te vinden tussen deze aspecten, afgestemd op de lokale omstandigheden en functies.

De volgende onderdelen worden in deze paragraaf nader toegelicht:

1. De doorwerking op de toetsing wateroverlastnormering;
2. De integratie van KRW-doelstellingen;
3. De invloed van bodemdaling op peilbeheer.

3.2.1 Doorwerking op toetsing wateroverlastnormering

Naast peilbeheer onder normale omstandigheden wordt het watersysteem ook onderzocht op het functioneren onder extreem natte omstandigheden. Dit onderzoek valt buiten deze nota. Beide onderzoeken worden/zijn gedaan en de afwegingen zullen integraal gebeuren op basis van de meest actuele inzichten.

Veranderingen in peilbeheer onder normale omstandigheden hebben in meer of mindere mate effect op waterbeheer in extreme omstandigheden. Peilveranderingen en maatregelen als de plaatsing van stuwen kunnen leiden tot een toename van inundatie bij extreme afvoersituaties, waardoor aanvullende maatregelen als bijv. meer open waterberging nodig zijn om voldoende drooglegging te houden. Andersom kunnen maatregelen in het kader van de extreem natte omstandigheden ook effect hebben op of leiden tot een ander peilbeheer onder normale omstandigheden. Berging kan leiden tot minder opstuwing. De plaatsing van een gemaal of aanpassing van bestaande gemaalcapaciteit kan de afhankelijkheid van berging doen afnemen en peilverhoging mogelijk maken.

3.2.2 Integratie van KRW-doelstellingen in het peilbesluit

In het peilbesluit wordt rekening gehouden met de doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) met betrekking tot de waterkwaliteit. De KRW stelt ook eisen aan het peilbeheer, de waterdiepte, etc.. Zo wordt vanuit KRW-doelen gestreefd naar een zo natuurlijk mogelijk peilbeheer dan wel beperking van het verschil tussen zomer- en winterpeil. Uitgangspunt daarbij is een verschil van maximaal 20 cm. Ook de scheiding van zoet en brak/zout oppervlaktewater is een belangrijk aandachtspunt. De relatie tussen peilbeheer en waterkwaliteit is complex. Per gebied dient maatwerk te worden geleverd, rekening houdend met de aanwezige omstandigheden en de beoogde doelen in het gebied.

Het waterschap voert maatregelen uit om de KRW-doelen te halen. Het is onwenselijk dat deze inspanningen teniet worden gedaan door andere ontwikkelingen, zoals peilwijzigingen of ingrepen in het watersysteem die de migratie van vissen beperkt. Bij het beoordelen van een (voorgenomen) peilwijziging of een ingreep in het watersysteem is het daarom belangrijk om het effect op de waterkwaliteit te evalueren.

Bij het beoordelen van effecten is het van belang dat de fysisch-chemische en ecologische waterkwaliteit niet achteruit gaat (standstill-beginsel Kaderrichtlijn Water). Met name bij KRW-waterlichamen kunnen mitigerende maatregelen (vispassages e.d.) nodig zijn.

3.2.3 Bodemdaling

Bodemdaling is een veelvoorkomend probleem in gebieden waar onder andere veen voorkomt. In het landelijk gebied is bodemdaling nauw verweven met ontwatering om onder andere landbouw mogelijk te maken. Veengrond boven de grondwaterspiegel daalt als reactie op de ontwatering door inklinken van de slappe bodem en door oxidatie van de organische stof, waarop het peil verder moet worden verlaagd om voldoende drooglegging te behouden (peilindexatie), en de bodem daalt vervolgens weer verder. In bebouwd gebied daalt de bodem door zetting bij belasting door bebouwing en infrastructuur.

De bodemdaling heeft diverse negatieve gevolgen, zoals:

- Verzakking van infrastructuur, zoals wegen en gebouwen;
- Verhoogde CO₂-uitstoot door oxidatie van het veen;
- Toename van onderhoudskosten voor waterbeheer;
- Verdroging van natuurgebieden door peilverlaging in de omgeving.

Om bodemdaling te beperken wordt er in zettingsgevoelige gebieden terughoudend omgegaan met aanpassing van de peilen. Waar veen op grote schaal en op geringe diepte voorkomt is maatwerk nodig. Bij voorkeur wordt de ruimte binnen de marges van het peilbeheer maximaal benut. Flexibel peilbeheer kan worden gevoerd met tijdelijk lagere peilen om inundatie in extreem natte omstandigheden te voorkomen en in droge omstandigheden een bewust hoger peil te kunnen handhaven om veeninklinking te voorkomen.

In gebieden waar bodemdaling al tot schade heeft geleid, wordt verlaging van het streefpeil zoveel mogelijk beperkt. Dit beleid is erop gericht om verdere schade aan gebouwen en infrastructuur te voorkomen, terwijl tegelijkertijd de veerkracht van het watersysteem wordt versterkt. Door een zorgvuldig afwegingskader te hanteren, wordt er naar gestreefd om bodemdaling en de bijbehorende gevolgen beheersbaar te houden, terwijl het rekening houdt met de maatschappelijke en juridische aspecten van schadevergoedingen.

Wanneer uit analyse blijkt dat toch een beperkte aanpassing van peilen nodig is, dan dient deze aanpassing niet groter te zijn dan de maaiveld daling, die zich in de tijd sinds het huidige vastgestelde peil heeft voltrokken.

Dit vraagt om een uitgebreidere GGOR-analyse en afweging van belangen, waarbij de volgende aspecten moeten worden meegewogen:

- Met name voor het zomerpeil moet uiterst voorzichtig worden omgegaan met aanpassing van het peilbeheer. Inzicht in het verloop van de zomergrondwaterstand t.o.v. oppervlaktewaterpeil en veendiepte is nodig om de risico's van peilaanpassing goed in te schatten;
- Peilverlaging kan leiden tot toename van het risico van zettingsschade in randgebieden, waar het veenpakket hoger ligt. Dit kan om verdergaande peildifferentiatie vragen. Uit het oogpunt van rendement kan ook gekozen worden voor een suboptimaal peil en geheel worden afgezien van een peilaanpassing, die optimaal zou zijn voor de laagst gelegen delen. Dit kan wel als consequentie hebben dat aanpassing van de waterinfrastructuur (meer open waterberging of afvoercapaciteit) is vereist. Tegemoetkoming aan hogere eisen van de waterbeheersing heeft echter ook zijn grenzen. Vanuit de wateroverlastnormering bezien kan dit betekenen dat normaanpassing onontkoombaar is. Wanneer het peilbeheer onder normale omstandigheden evenmin goed kan worden afgestemd op de aanwezige functie, rest niets anders dan functiewijziging;
- Wanneer gekozen wordt voor de optie dat het peil beperkt moet 'meebewegen' met de (te verwachten) daling van het maaiveld, dan zal dat in ieder geval geleidelijk/gefaseerd moeten gebeuren om toename van het risico van zettingsschade tot een minimum te beperken;
- De mogelijkheden die belanghebbenden zelf hebben om maatregelen te treffen op het vlak van ontwatering en/of verbetering die het waterschap kan aanbrengen in de waterbeheersing moeten worden meegenomen in de afweging.

3.3 Schade bij peilaanpassing

Onder bepaalde omstandigheden kan schade voorkomen en komt schade in aanmerking voor een vergoeding. Bij de afweging van het gewenste oppervlaktewaterpeil moet waterschap Scheldestromen inventariseren of er schade kan ontstaan door verandering van het peil en of deze kan worden voorkomen (Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht).

Schade doet zich voor wanneer de implementatie van het peilbesluit leidt tot een situatie, waarin op bedrijfsniveau de nadelige gevolgen groter zijn dan voordelige gevolgen. Schade wordt slechts als zodanig beschouwd als deze significant is, onevenredig is en meer dan op basis normaal maatschappelijk risico is te verwachten. Bovendien moet het gaan om een (aantoonbare) verslechtering t.o.v. de huidige situatie.

Aanpassingen van het waterpeil om natuurlijke bodemdaling te volgen, vallen onder het normaal maatschappelijk risico. Dit betekent dat schade als gevolg van dergelijke aanpassingen niet voor

vergoeding in aanmerking komt. De achterliggende gedachte is dat bodemdaling als een natuurlijk proces wordt beschouwd.

Bij peilwijzigingen waarbij de drooglegging van percelen bewust wordt veranderd door menselijk handelen, ligt de situatie anders. Schade die hierdoor ontstaat, wordt doorgaans niet als natuurlijk beschouwd en de kans is groot dat deze schade moet worden vergoed. Dit onderscheid roept echter vragen op, omdat bodemdaling zelf vaak het gevolg is van bewust ontwateren, wat eveneens een vorm van menselijk ingrijpen is. In die gevallen zal het waterschap in goed overleg met de eigenaar tot een compensatie van de schade proberen te komen. Met onevenredige schade dient pragmatisch omgegaan te worden. Waar mogelijk zal dit via technische maatregelen of door aankoop/uitruil gecompenseerd worden. Bij het vaststellen van de (individuele) schade moet getracht worden om in redelijk overleg tot overeenstemming te komen. Dat brengt ook met zich dat aantoonbaar voor- en nadeel verrekend moet worden. Dit dient zowel op planniveau als per bedrijf bekeken te worden.

Wanneer deze overeenstemming niet haalbaar is, of wanneer pas naderhand blijkt dat sprake is van schade, kan de gedupeerde op grond van de *Nadeelcompensatieverordening waterschap Scheldestromen* een verzoek indienen voor compensatie van de geleden schade. Het verzoek wordt in behandeling genomen door de Adviescommissie Nadeelcompensatie. Deze brengt advies uit aan het Dagelijks Bestuur. Daarna neemt het Dagelijks Bestuur een beslissing op het verzoek. Tegen dit besluit staat gedurende 6 weken bezwaar open en tegen de beslissing op bezwaar kan ook beroep worden ingediend.

4 Proces voor evalueren en opstellen van peilbesluiten

Dit hoofdstuk beschrijft het proces rondom het evalueren en opstellen van een peilbesluit. De inhoud van een peilbesluit wordt toegelicht, waarbij de opgenomen onderdelen worden beschreven. Daarnaast wordt het proces van de evaluatie en opstellen van peilbesluiten beschreven, waarbij ook het belang van de communicatie wordt benadrukt.

4.1 Inhoud peilbesluit

Een peilbesluit voorziet in de vaststelling van waterstanden of bandbreedten waarbinnen waterstanden kunnen variëren, die gedurende daarbij aangegeven perioden of omstandigheden zoveel mogelijk in stand worden gehouden.

Dit omvat:

- Een tabel met per peilgebied het streefpeil, met eventuele boven- en ondergrens;
- Een kaart met de ligging van de peilgebieden, de locatie van de peilregulerende kunstwerken, streefpeilen en oppervlakte.

Bij het peilbesluit hoort een toelichting waarin tenminste is opgenomen:

- Een uitleg met waarom het peilbesluit genomen wordt en het beoogde effect;
- Een beschrijving van het gebied (actuele landgebruik, hoogtekaart, watersysteem etc.);
- Een samenvatting van de verrichte onderzoeken;
- Een beschrijving van de wijzigingen van het streefpeil t.o.v. het oude peilbesluit;
- Een beschrijving wanneer de peilen van kracht zijn en de beheermarges;
- Een beschrijving van de gevolgen van de wijzigingen van de streefpeilen;
- De benodigde maatregelen om het peil te kunnen instellen en handhaven;
- Het resultaat van (voor)overleg en inspraak (t.b.v. definitieve besluitvorming).

4.2 Proces peilbesluitevaluaties

Het waterschap is verantwoordelijk voor het actueel houden van peilbesluiten en het bepalen van de actualisatietermijn van een peilbesluit. De provincie kan indien nodig uit het oogpunt van toezicht zich door het waterschap laten informeren over de aanpak en planning van het opstellen van peilbesluiten.

Het waterschap stelt vast dat de actualiteit van een peilbesluit elke 3 jaar wordt geëvalueerd.

In het proces van een evaluatie wordt:

- Het streefpeil uit het peilbesluit vergeleken met de metingen van het praktijkpeil van minimaal de afgelopen 3 jaar;
- Gecontroleerd of de grenzen van de peilgebieden nog overeenkomen met de praktijk;
- Aanbevelingen van de gebiedsbeheerders van het waterschap geïnventariseerd;
- Alle geregistreerde meldingen van belanghebbenden over het watersysteem beoordeeld;
- Verkend of er structurele wijzigingen in het watersysteem of het landgebruik gepland staan voor de komende 3 jaar;
- Onderzocht hoe het peilbesluit zich verhoudt tot de laatste beleidslijnen/inzichten.

Resultaten van de evaluatie

De evaluatie kan leiden tot twee mogelijke uitkomsten:

1. Peilbesluit is actueel en blijft ongewijzigd:

Als het peilbesluit nog actueel is en goed aansluit bij de praktijk, zijn er geen aanpassingen nodig. In dit geval kan het peilbesluit behouden blijven, met de vaststelling dat het voldoet aan de gestelde eisen en doelstellingen voor de 3 daaropvolgende jaren.

2. Peilbesluit is niet meer actueel en vereist een actualisatie:

Tijdens de evaluatie kan op 2 manieren worden vastgesteld dat een peilbesluit niet actueel is:

- Het waterschap stelt vast dat een peilbesluit de status 'actueel' enkel krijgt indien het peilbesluit bij de evaluatie niet ouder is dan 17 jaar. Indien het te evalueren peilbesluit 17 jaar of ouder blijkt te zijn, krijgt het peilbesluit de status 'niet actueel', wat leidt tot een actualisatie.
- Als uit de evaluatie blijkt dat het peilbesluit niet langer voldoet aan de huidige omstandigheden of doelstellingen, is een actualisatie noodzakelijk. Hierbij wordt onder andere gekeken naar het percentage oppervlakte van het gebied dat niet meer actueel is en het risico dat het waterschap hierbij loopt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer het streefpeil niet meer overeenkomt met de gemeten praktijkpeilen, of wanneer de grenzen van de peilgebieden in het peilbesluit niet meer kloppen met de praktijk. Het proces van actualisatie volgt de formele procedure voor het opstellen van een peilbesluit, zoals in paragraaf 4.4. beschreven staat.

Jaarlijks wordt aan het DB/AV een overzicht voorgelegd met de resultaten van de peilbesluitevaluaties van het afgelopen jaar. Hierin wordt verantwoord dat een peilbesluit niet gewijzigd hoeft te worden of dat een actualisatie vereist is. Hierin wordt ook de programmering van de opnieuw vast te stellen peilbesluiten opgenomen met de benodigde middelen.

4.3 Communicatie

Er wordt ingezet op een zorgvuldige en transparante communicatiestrategie binnen de peilbesluitprocedures. De inbreng van belanghebbenden wordt meegenomen in de afweging bij een peilbesluit. De volgende partijen worden bij de voorbereiding van het peilbesluit betrokken: Provincie Zeeland, gemeenten en belangengroepen als de landbouw, natuur, recreatie, etc. Met bijvoorbeeld een gebiedsproces worden belanghebbenden in de gelegenheid gesteld om hun inbreng te geven. Daarnaast is een inspraakprocedure altijd onderdeel van het proces bij het nemen van een peilbesluit. Hierin is het mogelijk om een zienswijze in te dienen wanneer partijen het niet eens zijn met de argumentatie of een uitkomst in het peilbesluit.

Daarom wordt de streek nadrukkelijk betrokken in het proces om kennis en belangen in te brengen. Draagvlak is ook gewenst om tot uitvoering te kunnen komen en het gebied daadwerkelijk op orde te brengen. Externe partijen, de belanghebbenden in een gebied, moet een goede gelegenheid geboden worden om hun wensen in te brengen. Zorgvuldig vooroverleg is van belang om ervoor te zorgen dat tijdens de procedure zo min mogelijk conflicten ontstaan die het proces remmen of zelfs kunnen onderbreken.

4.4 Procedure vaststelling peilbesluit

Voor het vaststellen van een peilbesluit geldt een vastgestelde procedure. Het Dagelijks Bestuur (DB) stelt het ontwerp-peilbesluit vast en vervolgens wordt het gepubliceerd en ter inzage gelegd. Gedurende 6 weken kunnen zienswijzen worden ingebracht, waarna deze verwerkt worden in een

antwoordnota, welke wordt ingebracht bij besluitvorming over en vaststelling van het peilbesluit. De definitieve versie wordt vastgesteld door de algemene vergadering (AV) en vervolgens gepubliceerd in het waterschapsblad en op overheid.nl. Ook is het vindbaar via onze website www.scheldestromen.nl. Na vaststelling staat voor belanghebbenden gedurende een periode van 6 weken beroep open bij de rechtbank. De datum van inwerkingtreding staat in het peilbesluit opgenomen, maar is mede afhankelijk van de nog te treffen maatregelen in het watersysteem om het vastgestelde peil in te kunnen stellen.

Als een belanghebbende meent dat hij, ondanks de belangenafweging die door het waterschap is gemaakt, onevenredige schade lijdt of zal lijden ten gevolge van dit peilbesluit, dan kan hij op basis van artikel 4.126 lid 1 en artikel 15.1 lid 1 sub a van de Omgevingswet een verzoek tot schadevergoeding indienen bij het Dagelijks Bestuur van waterschap Scheldestromen. Dit verzoek wordt behandeld door de Adviescommissie nadeelcompensatie welke advies uitbrengt aan het Dagelijks Bestuur. In een apart besluit wordt vervolgens een beslissing genomen op het ingediende verzoek. Tegen dit besluit staat apart bezwaar en beroep open.

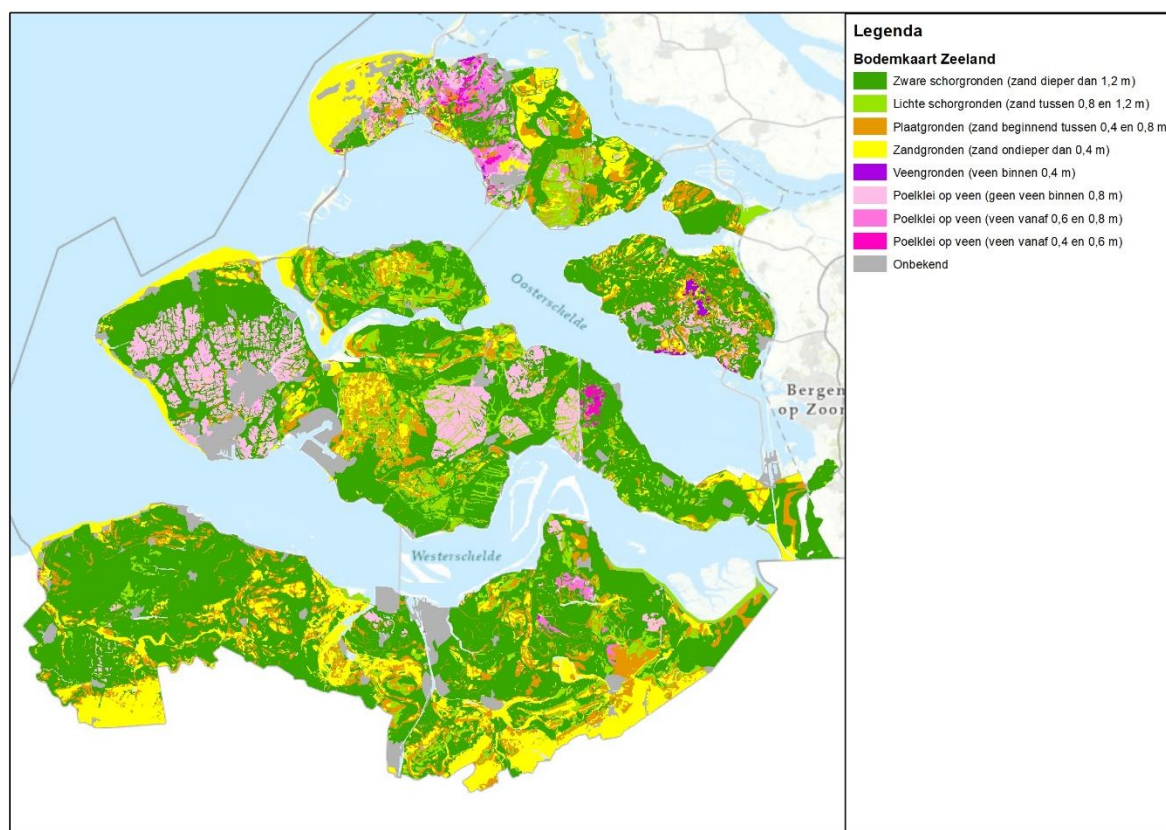
Bijlage 1: Optimale drooglegging

Het optimale peilbeheer is naast functiegericht ook afhankelijk van het bodemtype. Het kader voor GGOR maakt onderscheid in zware en lichte schorggronden, zand- en plaatgronden, poelklei met veen en veengronden. Op basis van een gecombineerde bodemkaart van de 1:50.000 en 1:10.000 kartering is door het waterschap gekomen tot een meer verfijnde bodemkundige indeling, waarin verdrogingsgevoelige gronden en bodemtypen met veen beter worden weergegeven dan enkel op de oorspronkelijk 1:50.000 kartering. Op basis hiervan is voor alle voorkomende bodem-functie-combinaties een optimale drooglegging (Optimaal oppervlaktewaterregime (OOR)), vastgesteld, zie Tabel B1-1 en Figuur B1-1.

Er is geen OOR vastgelegd voor natuur, dit hangt af van het natuurdoeltype zoals omschreven in het [Natuurbeheerplan](#) Zeeland. Om de functie natuur toch in een eerste beschouwing mee te nemen wordt voor natuur een OOR van 0 m-mv als algemeen uitgangspunt genomen. Bij een integrale toetsing is het OOR niet altijd afgestemd op alle natuurdoeltypen, maar kunnen alle combinaties functie/bodem/maaiveld/watersysteem wel min of meer gelijkwaardig worden getoetst.

Tabel B1.1: Optimale drooglegging (OOR), op basis van detailinformatie bodemopbouw

Functie	Bodem	Diepte-specificatie	OOR: peil in cm onder maaiveld
Bebouwing	Schorggronden	-	120
	Overige	-	110
Akker- en tuinbouw	Schorggronden	geen zand binnen 1,20 m zand beginnend tussen 0,80 en 1,20 m	120 110
	Poelklei met veen	geen veen binnen 0,80 m veen beginnend tussen 0,60 en 0,80 m veen beginnend tussen 0,40 en 0,60	100 90 80
	Plaatgronden	geen zand binnen 0,80 m zand beginnend tussen 0,60 en 0,80 m zand beginnend tussen 0,40 en 0,60 m	100 90 80
	Zandgronden	zand beginnend ondieper dan 0,40 m	80
	Veen	-	60
	Ongerijpt	-	60
Grasland	Schorggronden	geen zand binnen 1,20 m zand beginnend tussen 0,80 en 1,20 m	100 90
	Poelklei met veen	geen veen binnen 0,80 m veen beginnend tussen 0,60 en 0,80 m veen beginnend tussen 0,40 en 0,60	80 70 60
	Plaatgronden	geen zand binnen 0,80 m zand beginnend tussen 0,60 en 0,80 m zand beginnend tussen 0,40 en 0,60 m	80 70 60
	Zandgronden	zand beginnend ondieper dan 0,40 m	60
	Veen	-	60
	Ongerijpt	-	60
Natuur	-	-	afhankelijk van natuur-doeltype

Figuur B1.1: Bodemkaart combinatie 10.000 en 50.000 t.b.v. Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regiem

Bijlage 2: Blik op de toekomst

Het waterbeheer bevindt zich momenteel in een transitieperiode, waarin nieuwe inzichten en principes steeds meer invloed krijgen op het beleid. Het principe '*Water en Bodem sturend*' speelt hierbij een belangrijke rol. Dit principe benadrukt dat de mogelijkheden en beperkingen van het watersysteem en de bodemgesteldheid een grotere rol moeten spelen bij het nemen van ruimtelijke en beleidsmatige besluiten. Hoewel veel beleidskaders nog in ontwikkeling zijn, blijven – zoals beschreven in deze nota - de uitgangspunten van het GGOR voorlopig van belang voor het vaststellen van streefpeilen in peilbesluiten.

Er zijn verschillende aspecten die de toekomst van het peilbeheer kunnen vormgeven. Zo wordt er steeds meer gekeken naar een evenwichtiger benadering van droogte en wateroverlast, waarin niet alleen rekening wordt gehouden met te veel water, maar ook met de risico's van te weinig water. Dit zou kunnen betekenen dat in de toekomst naast de bestaande criteria voor wateroverlast ook richtlijnen voor droogte worden geïntroduceerd, zodat peilbeheer beter kan inspelen op de uitdagingen van beide extremen.

Het principe van flexibel peilbeheer biedt daarnaast interessante mogelijkheden. In plaats van hoofdzakelijk vast te houden aan seizoensgebonden peilbeheer, kan het voor bepaalde gebieden juist passend zijn om dynamische streefpeilen te hanteren met boven- en ondergrenzen op basis van actuele weersomstandigheden en waterbeschikbaarheid. Dit zou kunnen bijdragen aan een robuuster watersysteem, dat beter bestand is tegen extreme neerslag of langdurige droogteperioden.

Gelet op de veranderende klimaatomstandigheden en de verbeterde inzichten in de huidige bodemvochtstatus, kan de bestaande werkwijze rondom de overgang tussen zomer- en winterpeil mogelijk worden geoptimaliseerd. Alternatieven, waarbij de overgang meer dynamisch kan plaatsvinden op basis van actuele hydrologische en meteorologische gegevens, kunnen worden verkend.

Het verkennen van afwegingen welke functies passend zijn binnen een gebied, kan een integraal onderdeel zijn van het peilbeheer. Dit kan betekenen dat in sommige gevallen de keuze voor waterberging of natuurontwikkeling meer voor de hand ligt dan een agrarische functie in laaggelegen, voor wateroverlast gevoelige, gebieden.

Dergelijke afwegingen zouden het waterbeheer kunnen versterken en tegelijkertijd bijdragen aan de brede maatschappelijke doelen rondom landbouw, natuur en klimaatadaptatie. Door deze ideeën en benaderingen verder te verkennen en daarmee te experimenteren en waar relevant te integreren in nieuwe peilbesluiten, kan het peilbeheer in de komende jaren bijdragen aan een toekomstbestendig watersysteem. Dit zal moet gebeuren in nauw overleg met alle belanghebbenden/stakeholders, waarbij we ervoor zorgen dat er transparant over eventuele veranderingen wordt gecommuniceerd. Hiermee zorgen we ervoor dat de kaders en uitgangspunten breed worden gedragen en goed aansluiten bij de specifieke behoeften en wensen van de verschillende partijen.